

Lång kö till AT-tjänst

Dagens nyutexaminerade läkare får i genomsnitt vänta i sju månader och en vecka innan de kan börja sin allmäntjänstgöring. Det framkommer i Sylf:s AT-rankning, som i år genomförts för tionde gången. Med den rådande och ökande bristen på specialistläkare i Sverige är det inte rimligt att läkare står i kö för att kunna fortsätta sin karriär.

För att komma tillrätta med läkarbristen har arbetsgivare de senaste åren tvingats att vidta olika åtgärder. Några har förlitat sig på ett hyrläkarssystem, andra har rekryterat läkare utomlands för att kortsiktigt klara sitt uppdrag. Vissa har erbjudit sina medarbetare försämrade villkor med till exempel tätare jouter eller försämrade arbetstider. Så kallad task shifting, där andra yrkesgrupper snabbutbildas till att utföra och ta över uppgifter som läkare normalt utför, är ytterligare ett exempel. Läkarbrist är knappast något som gagnar läkarkåren och än mindre patienterna.

Regeringen beslutade nyligen att ytterligare utöka läkarutbildningen, vilket är en mer långsiktig åtgärd. För att tillgodose läkarbehovet och sörja för en långsiktig lösning krävs dock en översyn av dimensioneringen av utbildnings- och tjänsteplatser för hela kompetensutvecklingsperioden, från läkarstudent till färdig specialistläkare.

Antalet AT-platser är i dag en flaskhals som hindrar genomströmningen av läkare i systemet och tvingar nyutexaminerade läkare att vikariera under bristande handledning och utan att få tillgodogöra sig den kompetens de erhåller under vikariatstiden.

Sveriges Kommuner och landsting har gjort en blygsam ökning av antalet AT-platser sedan regeringens tidigare beslut om en utökning av antalet studieplatser. SKL anser nu att det finns tillräckligt med platser för att täcka behovet och hänvisar till vakanta platser, och man menar att det är problem endast i storstäderna. Sylf:s genomlysning har dock endast identifierat enstaka, obesatta AT-tjänster.

Problemet ligger alltså inte i att nyutexaminerade läkare är obenägna att flytta från universitetsorterna. Det finns totalt för få platser.

Enligt statistik från CSN genomför var tredje läkarstudent, cirka 2 500 svenskar, sin läkarutbildning utomlands, de flesta i Danmark och Polen.

Illustration: Annika Huett

Ungern, Tjeckien och Bulgarien är andra populära studieländer för den som inte fått någon utbildningsplats i Sverige. Majoriteten av dessa vill fortsätta sin karriär i Sverige. Studerande i länder med krav på AT vill således återvända till Sverige för att göra AT.

Sveriges Kommuner och landsting har inte beaktat dessa individer i sin prognos över behovet av AT-platser med hän-

visning till att de endast har ansvar för att erbjuda en AT-plats till läkare med svensk läkarexamen samt till läkare från tredje land som genomgått kompletteringsutbildning och ålagts att genomföra allmäntjänstgöring. Det medför en uppenbar risk att väntetiden inför AT förlängs ytterligare.

Enligt Sylf:s beräkningar finns redan nu intressenter till minst 100 fler AT-platser årligen. Sylf:s undersökningar visar vidare att 30 procent av AT-läkarna och 34 procent av ST-läkarna övervägt att byta yrke på grund av den kliniska arbetsbelastningen. Därtill anger 48 procent av ST-läkarna att de har övervägt att arbeta utanför sjukvården.

För att sörja för en tryggad läkarförsörjning krävs alltså inte enbart fler läkare. De läkare som i dag är yrkesverksamma måste få så goda villkor att de väljer att fortsätta arbeta som läkare. Det måste alltså till krafttag för en förbättrad arbetsmiljö för hälso- och sjukvårdens anställda. ■

»Med den rådande och ökande bristen på specialistläkare i Sverige är det inte rimligt att läkare står i kö för att kunna fortsätta sin karriär.«

LENA EKELIUS, ledamot i Läkarförbundets centralstyrelse och ordförande för Sylf

Karolinska i Huddinge riskerar vite

Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen riktar hård kritik mot Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Anledningen är de brister som myndigheterna upptäckt vid flera oanmälda inspektioner.

Stockholms läns landsting riskerar nu att få betala ett vite på 500 000 kronor om bristerna inte åtgärdas senast den 15 november.

Det var skyddsombuden som under senvåren begärde att Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen skulle gripa in mot de stora problemen med överbeläggningar. Exempelvis har det före-

kommit att svårt sjuka och döende patienter fått ligga bakom skärmar i fullbelagda vårdrum.

Nu kräver Socialstyrelsen bland annat att brister i bemanning, på lokaler och i utrustning ska åtgärdas.

Arbetsmiljöverket överväger att förbjuda felplacerade sängar och kräva att riskbedömningar genomförs vid överbeläggningar vid Karolinska i Huddinge från och med den 15 januari 2010, om inte vissa villkor uppfylls.

Landstinget har möjlighet att yttra sig i ärendet före den 15 november. ■

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm